

ตายก่อนดับ

Death Before Dying : The Return of Montien Boonma

การกลับมาของ มนต์ทิพย์ บุญมา

Rama IX Art Museum Foundation

ศิลปะแหวนภาพ สุนัข เจดีย์โคลน และสถาปัตยกรรม ศิลปะไทยระดับโลก พิพิธภัณฑ์ร่วมสมัย
Rama IX Art Museum Foundation

มูลนิธิ รามาธิบดี
Rama IX Art Museum Foundation
มณเฑียร บุญมา

ถ่ายทอด : การกลับมาของ มณฑิร บุญมา
Rama IX Art Museum Foundation

TOSHIBA

Death Before Dying : The Return of Montien Boonma
Rama IX Art Museum Foundation

JTM THOMPSON

นิทรรศการย้อนหลัง
ตายก่อนดับ : การกลับมาของ มนต์เชียร บุญมา

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
ระหว่าง 17 กุมภาพันธ์ ถึง 20 เมษายน 2548 เวลา 9.00-19.00 พุธ-อาทิตย์
ยกเว้นวันหยุดราชการ

จัดโดย: สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

ผู้จัด: ศ.ดร. อภินันท์ โปษยานนท์
ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

ภัณฑารักษ์: ไพศาล อธิพงศ์วิญญูพร, จักรพันธ์ วิลาสินีกุล,
อุทิศ อติมานะ, อภิลักษณ์ นหนองบัว, วัชรชัย พันธุ์สวัสดิ์

ผู้ช่วยภัณฑารักษ์: โสมสุดา เปี่ยมสัมฤทธิ์

ฝ่ายเทคนิคและติดตั้ง: CM Organizer และ อาร์ต ฟัน (1999)

Rama IX Art Museum Foundation
สู่จิตต์
catalogue

ตายก่อนดับ : การกลับมาของ มนต์เชียร บุญมา

บรรณาธิการ : ศ.ดร. อภินันท์ โปษยานนท์
ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม
: สุธี คุณาวิชยานนท์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ธนาวิ โชติประดิษฐ

แปลภาษา : อลิสา ภู่ชูอุ้ม

ออกแบบสิ่งพิมพ์ : DNA Communications

ออกแบบปกหนังสือ : B513DSIGN เอกสิทธิ์ เพียรพนาเวช

ภาพถ่าย : มนต์เชียร บุญมา, มานิต ศรีวานิชภูมิ,
คริสตาเบล บาร์นีย์, โอภาส โชติพันธุ์วานนท์,
ไพศาล อธิพงศ์วิญญูพร, อภินันท์ โปษยานนท์

สงวนลิขสิทธิ์โดย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
 กระทรวงวัฒนธรรม (ปี 2548)

ภาพปก : Melting Void : Molds for the Mind, 2542

หน้า 2-3 : รายละเอียดของ เจดีย์ดินแดง

หน้า 5 : รายละเอียดของ Unfilled : Between Two Acts

หน้า 6 : รายละเอียดของ Melting Void : Molds for the Mind

A Retrospective Exhibition

Death Before Dying : The Return of Montien Boonma

The National Gallery, Chaofah Road, Bangkok, Thailand.
February 17 - April 20, 2005 9 a.m. to 7 p.m. Wednesday-Sunday,
except holidays.

Presented by : Office of Contemporary Art and Culture,
Ministry of Culture, Thailand.

Director : Prof. Dr. Apinan Poshyananda,
Director-General, Office of Contemporary Art and Culture
Ministry of Culture

Curators : Paisal Theerapongvisanuporn, Jakapan Vilasineekul,
Uthit Atimana, Apisit Nongbua, Tawatchai Puntusawasdi.

Assistant Curator : Somsuda Piamsunrit

Technical support and installation : CM Organizer and ART FUN (1999)

Death Before Dying : The Return of Montien Boonma

Editors : Prof. Dr. Apinan Poshyananda, Director-General
Office of Contemporary Art and Culture, Ministry of Culture, Thailand.
: Sutee Kunavichayanont

Assistant editor : Thanavi Chatpradit

Translation : Alisa Bhoocha-orn

Graphic design : DNA Communications

Cover design : B513DSIGN Ekoluck Peanpanawate

Photo : Montien Boonma, Manit Sriwanichpoom,
Christabelle Baranay, Opas Chaliphantavanont,
Paisarn Theerapongvisanuporn, Apinan Poshyananda

Copyright © 2005 Office of Contemporary Art and Culture,
Ministry of Culture, Thailand

Cover : Melting Void : Molds for the Mind, 1999

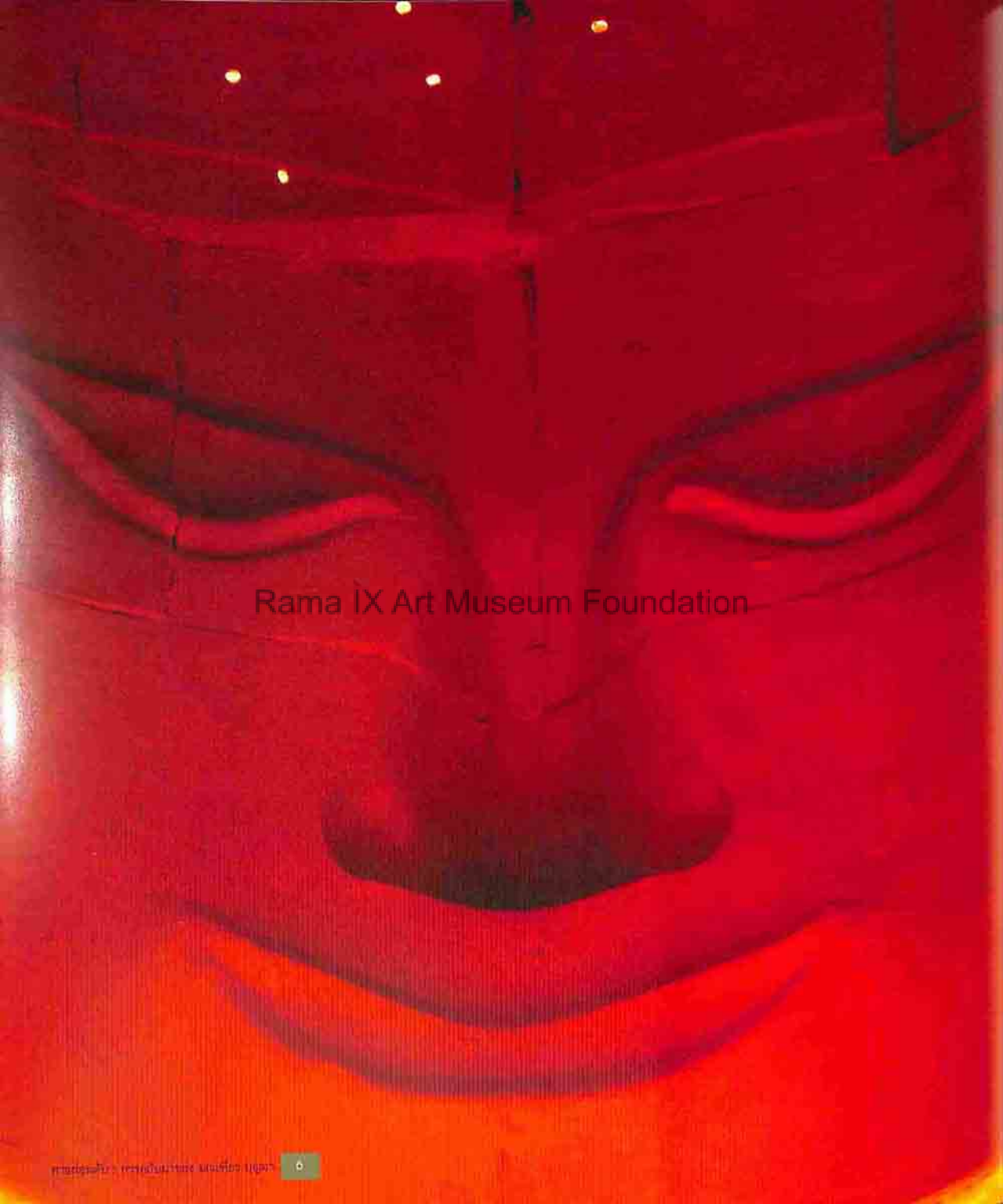
page 2-3 : detail of Earth Pagoda

page 5 : detail of Unfilled : Between Two Acts

page 6 : detail of Melting Void : Molds for the Mind

Rainbow Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากผู้อำนวยการ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, กระทรวงวัฒนธรรม	8
Message from Director-General, Office of Contemporary Art and Culture, Ministry of Culture, Thailand.	9
จากพาหะต่างสู่ศิลปากร From Poh Chang to Silpakorn	10
กัลยาณมิตร	12
ก่อนเป็นศิลปิน “ตัวจริง”	14
มณฑิยา บุญมา งานของเขาถือตัวของเขา	16
มณฑิยาในวัยศึกษา	17
เขียนถึงเพื่อน	19
โลกที่เปลี่ยนแปลง A Changing world	20
มณฑิยากับกลุ่มไว้ท์ : เพื่อนกับโลกที่เปลี่ยนแปลง	22
	23
	24
	25
	26
	27
	32
กาลครั้งหนึ่งที่ปารีส	
กิจทุ่ง / ไทยภย The Farm / ThaiIahT	34
มณฑิยาในฐานะนักการศึกษา	52
นมและจอมเขน Breast and Amazon	54
ตายก่อนดับ Death Before Dying	58
ตายก่อนตายทำไม?	65
ความประทับใจจากชีวิตและผลงานของ มณฑิยา บุญมา	70
Montien Boonma : Grief, Buddhism and Cosmos	89
ตายก่อนดับ...การกลับมาของ มณฑิยา บุญมา	117
โครงการที่กำลังคา Unfinished Projects	118
Montien Boonma's Unrealised Projects	120
มณฑิยา บุญมา โครงการที่กำลังคา	123
กายวิภาคแห่งการจิตวาง : วิเคราะห์ มณฑิยา บุญมา Anatomy of Installation: Analysis on Montien Boonma	130
มณฑิยา บุญมา : ทางแห่งทุกข์	132
Montien Boonma : Paths of Suffering (dukkha)	156
Montien Boonma and Modern Thai Sculpture	188
Immersed in Buddhism and its Meditation on Paradoxes	199
จากกิจทุ่ง สู่ นานาชาติ From Local Farms to International Fame	202
มณฑิยา บุญมา : จากกลิ่นหอมท้องถิ่นสู่เวทีโลก	204
From Local Aroma to International Arena	210
ปารีส ไคอาร์	216
เดินได้ไปกับอาจารย์	218
ในเส้นทางเลื่อมเหล่งกับผู้จากไป	221
จากความทรงจำของเพื่อนร่วมงาน	224
อาจารย์มณฑิยา กับ ลูกศิษย์ Montien and His Students	226
อภิสิทธิ์ หนองบัว และ ธวัชชัย พันธุ์สวัสดิ์	228
อุดม ฉิมภักดี	232
กิตติ มาลีพันธุ์	233
นาวัน ลาวัลย์ชัยกุล	234
นาวิงบุณจากนิลสะสม Views from the Collectors	236
จงรักษ์ จันทวรสุทธี	238
สุรินทร์ ลิ้มปานนท์	240
เพชร โอสภานุเคราะห์	241
ของ-มิเชล โนดเดอเลย์	242
ถวัลย์ ดัชนี เขียนถึง มณฑิยา บุญมา	243
ลำดับชีวิตและผลงาน Chronology	247
ตายก่อนดับ : การกลับมาของ มณฑิยา บุญมา Death Before Dying : The Return of Montien Boonma	256
คนตายอยากอยู่ คนอยู่อยากตาย Those Dying Wishing to Stay, Those Living Preparing to Leave	259
บรรณานุกรม Bibliography	261
ขอบคุณ Acknowledgements	272

คำนำ มนต์เทียร บุญมา เปรียบการเดินทางไปแสดงผลงานตามสถานที่ต่างๆ ทั่วโลกของเขาประหนึ่งการแสวงบุญ ความตั้งใจรวมขวญสร้างงานศิลปะเพื่อเป็นพื้นที่เยียวยาจิตใจกลายเป็นเส้นทางสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัยที่โดดเด่นเป็นประจักษ์แก่วงการศิลปะนานาชาติ

นิทรรศการเดี่ยว Montien Boonma: Temple of the Mind จัดโดยเอเซียโซเซตัส นครนิวยอร์ก เปิดตัวขึ้นในปี พ.ศ. 2546 และเดินทางไปแสดงต่อที่ The Asian Art Museum นครซานฟรานซิสโก และ The National Gallery กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย ในปีถัดมา ตามลำดับ แม้ว่ามนต์เทียรจะไม่มีโอกาสชื่นชมชื่อเสียงระดับนานาชาติของตนเองอย่างเต็มที่ ความสำเร็จทางศิลปะทำให้ชื่อของเขาติดอยู่ในทำเนียบศิลปินร่วมสมัยชั้นนำของเอเชีย

นิทรรศการดังกล่าวเดินทางกลับมายังประเทศไทย จึงนับเป็นโอกาสอันดียิ่งที่จะยกย่องเชิดชูเกียรติ มนต์เทียร บุญมา ศิลปินผู้มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในนานาประเทศมากกว่าบ้านเกิดของตน

ตายก่อนดับ : การกลับมาของ มนต์เทียร บุญมา (Death Before Dying: The Return of Montien Boonma) ถูกจัดขึ้นโดยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร เป็นนิทรรศการย้อนหลังที่รวบรวมผลงานชิ้นเอกจำนวนมากที่สุดของมนต์เทียร บุญมา นิทรรศการครั้งนี้เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์การเอกชน สถาบันศิลปะ พิพิธภัณฑ์ต่างๆ ครอบคลุมมนต์เทียร บุญมา ญาติ มิตรสหาย ผู้ช่วย และลูกศิษย์ เพื่อให้ผู้ชมชาวไทยได้มีโอกาสชื่นชมจินตนาการและผลงานสร้างสรรค์ที่ยิ่งใหญ่ของมนต์เทียร บุญมา

ภัณฑารักษ์ผู้จัดนิทรรศการครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์จักรพันธ์ วิลาสินีกุล อภิลักษณ์ หนองบัว อาจารย์วิชชัย พันธุสวัสดิ์ โสโสภา อีรวงศ์วิเศษ และ อาจารย์อุทิศ อติมานะ ได้รวบรวมผลงานกว่าเจ็ดสิบชิ้นของมนต์เทียร บุญมา เริ่มจากงานผสมผสานวัสดุสายพันธุ์ใหม่ในช่วงแรกๆ งานจัดวางที่มีกลิ่นหอม ไปจนถึงงานว่างของโครงการที่ยังไม่เสร็จ แนวคิดของนิทรรศการครั้งนี้ รวมถึง การเมืองเชิงสังคมและงานทดลอง การตีความซ้ำเกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย งานจัดวางที่เป็นพื้นที่เยียวยาและตั้งสติ และงานทุกชิ้นล้วนร่วมสมัยและความเป็นนานาชาติ

งานวิจัยเกี่ยวกับมนต์เทียร บุญมา จัดทำโดย ผศ. สุธี คุณาวิชยานนท์ และ วศ. กมล เผ่าสวัสดิ์ ซึ่งมีธนาวี โชติประดิษฐ์ และโสมกมล เป๋อสมัมฤทธิ์ เป็นผู้ช่วย ได้รวบรวมข้อมูลและบทความอันทรงคุณค่าเกี่ยวกับตัวศิลปิน ทั้งพิมพ์ การสัมภาษณ์ และการนำเสนอในรูปแบบสื่อหลากหลายงานเป็นครั้งแรกเป็นประโยชน์ต่อวงการศิลปะและการศึกษานิทรรศการย้อนหลัง **ตายก่อนดับ : การกลับมาของ มนต์เทียร บุญมา** รวมไปถึง บทความเกี่ยวกับมนต์เทียร บุญมา โดยสุลัดักษณ์ ศิวรักษ์ ถวัลย์ ดัชนี เฉิมชัย ไชยรัตน์พัฒน ฑ.ดร.จอห์น คลาก ฮอลล์แลนด์ คอตเตอร์ ผศ.สมพร รอดบุญ วศ.อารยา ราชบุรีจาเวียสุข อ.อุทิศ อติมานะ ชาติ กอบจิตติ อ.โชคชัย ตักโหม้ เวอร์จิเนีย เฮนเดอร์สัน นาวิน ลาวัลย์ชัยกุล และบทสัมภาษณ์อื่นๆ ในสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ได้นำเสนอมุมมองที่น่าสนใจของชีวิตและผลงานของศิลปินท่านนี้

นอกจากนี้ โครงการศึกษาและสัมภาษณ์เชิงวิชาการ เรื่อง “ชีวิตและผลงานของมนต์เทียร บุญมา” (The Life and Work of Montien Boonma) เป็นการประเมินและงานเขียนเชิงการศึกษาค้นคว้า โดย ศ. ดร.เจตนา นาควัชระ ผศ.สุธี คุณาวิชยานนท์ อ.จักรพันธ์ วิลาสินีกุล มานิต ศรีวานิชภูมิ คามิน เลิศชัยประเสริฐ ภฤติยา การ์วิงค์ โสโสภา อีรวงศ์วิเศษ นาทอง แซ่ตั้ง และ อ.ถนอม แซ่ก๊กี้ ซึ่งจะถูกนำมาตีพิมพ์โดย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

งานนิทรรศการย้อนหลัง **ตายก่อนดับ: การกลับมาของ มนต์เทียร บุญมา** เปิดในวันคล้ายวันเกิดของมนต์เทียร บุญมา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2548 เป็นเวลาเกือบห้าปีหลังการจากไปของมนต์เทียร และเพื่อเป็นการแสดงความคารวะ กระทรวงวัฒนธรรมได้เลือกผลงานของ มนต์เทียร บุญมา เป็นตัวแทนประเทศไทย ไปจัดแสดงที่มหกรรมศิลปะนานาชาติ ครั้งที่ 51 ณ เมืองเวนิส ประเทศอิตาลี

มนต์เทียร บุญมา ยังคงเดินทางแสวงบุญหลังความตาย

ศ. ดร. อภินันท์ โปษยานนท์

ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

กระทรวงวัฒนธรรม